

Odprto pismo poslancem DZ ob obravnavi Predloga zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev

Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje s projektom Botrstvo v Sloveniji, dobrodelno društvo Petka za nasmeh in Slovenska fundacija za UNICEF ob podpori organizacij, združenih v Nacionalnem forumu humanitarnih organizacij, ter Zveze društev pedagoških delavcev pozivajo poslance ob odločanju o Predlogu zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, k omogočanju brezplačnih kosil vsem otrokom iz socialno ogroženih družin.

Leta 2011 je bila otrokom iz socialno šibkih družin ob spremembi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) storjena velika škoda, saj so mnogi ostali brez nepotrebne pomoči za preživetje, predvsem pa za zdravo rast in razvoj. Številne družine so zdrsnile še globlje v brezno revščine, njihovo breme pa je bilo iz države preloženo na civilno družbo. V zadnjih letih pod pragom revščine v Sloveniji živi vse več otrok. Po zadnjih podatkih Statističnega urada RS jih je 54.000, kar je ekvivalentno kar 2.700 osnovnošolskim razredom.

Poslanke in poslance že ves čas opozarjamo na nujne sistemske spremembe, ki bi omogočile zdravo rast in razvoj vsem otrokom. Eden ključnih ukrepov za doseg tega cilja je redno prehranjevanje, ki vključuje tudi tople obroke.

Trenutna zakonodaja brezplačen topli obrok zagotavlja le otrokom družin iz prvega dohodkovnega razreda, tistim iz drugega in tretjega dohodkovnega razreda, ki so prav tako pod pragom revščine, pa se priznava le delna subvencija. Potrebno je opozoriti, da se starši iz drugega in tretjega dohodkovnega razreda pogosto za vključitev otroka v sistem šolske prehrane ne odločajo prav zaradi finančne stiske. Družina, ki je že tako pod pragom revščine, si ne more privoščiti niti stroška delnega plačila prehrane. Subvencija otrokove prehrane pa je edini socialni transfer, ki gre neposredno otroku.

Zato predlagamo, da se v sistem popolnoma brezplačnega toplega šolskega obroka vključi otroke iz vseh treh dohodkovnih razredov, ki spadajo v socialno ogroženo skupino.

Vlada in poslanci državnega zbora, ki so se izrekli proti predlogu zakona, najpogosteje izpostavljajo tri argumente proti omogočanju brezplačnih kosil najbolj socialno ogroženim otrokom, ki pa nimajo prave osnove:

- »Šole pravijo, da ni lačnih otrok.« - humanitarne organizacije že več let opozarjamo, da otroci in družine svojo stisko večje skrivajo in da moramo biti kot družba senzibilni, saj bomo le tako lahko pomagali najbolj ogroženim. Šole nimajo neposrednega vpogleda v finančno stanje družine in se ne ukvarjajo s podrobnejšim preverjanjem razlogov za nekoriščenje subvencionirane šolske prehrane.
- »Vlada mora najprej pripraviti analizo finančnih posledic.« - iz podatkov

Statističnega urada RS in raziskav Inštituta RS za socialno varstvo izhaja dovolj podatkov o ogroženosti družin ter otrok, ki bi morale pri vladi sprožiti takojšnje ukrepanje za njihovo lažje preživetje. Podatki o številu socialno ogroženih družin bi prav tako morali zadostovati za oceno potreb po namenitvi proračunskih sredstev za zdrav razvoj otrok.

- **»Tak ukrep bi pomenil prevelik naval na šolske jedilnice.« - v primeru, da bi sredstva zagotovili starši ali humanitarne organizacije, bi šolske jedilnice morale zagotoviti enake kapacitete, kot jih morajo v primeru omogočanja brezplačnega kosila otrokom iz proračunskih sredstev. Prav tako v šolah na območju MO Maribor ni bilo negativnih posledic za šolske jedilnice, ko je občina preostanek stroškov pokrila iz lastnih sredstev.**

Opozarjamo, da je dostop do toplega obroka za otroke še posebej pomemben:

- **Ker je topla prehrana nujna za zdravo rast in razvoj vsakega otroka.**
- **Ker se posledice izpuščanja toplih uravnoveženih obrokov odražajo na otrokovem fizičnem in duševnem zdravju ter učnem uspehu.**
- **Ker ugotavljamo, da otroci iz socialno šibkih družin prepogosto toplega zdravega in hranilnega obroka niti doma ne morejo dobiti.**
- **Ker otroci danes v šolah preživijo skoraj polovico dneva in v tem času je nujen dostop do toplega obroka.**
- **Ker je brez dostopa do toplega obroka otrok diskriminiran in prikrajšan za enakovredne možnosti na področju izobraževanja in razvoja močnih področij ter socializacije skozi povezovanje z vrstniki.**
- **Ker otroci brez dostopa do kosila v šoli tudi ne morejo sodelovati v dejavnostih po pouku in se praviloma ne udeležujejo podaljšanega bivanja, kjer je na voljo tudi pomoč pri opravljanju domačih nalog in drugih šolskih obveznosti.**
- **Ker je Slovenija dovolj bogata država, da zaščiti svoje najranljivejše in se problema revščine in prikrajšanosti loti na sistemski ravni.**

Dostop do kosila ne sme biti odvisen od dobre volje posameznikov na šoli oziroma širše (ravnatelj, šolskih skladov, humanitarnih organizacij), temveč mora biti urejen sistemsko s ciljem zagotavljanja enakih možnosti vseh otrok.

Humanitarne organizacije pozivamo poslanke in poslance, da v najkrajšem možnem času omogočijo dostop do brezplačnih kosil vsem otrokom iz socialno ogroženih družin in s tem pomembno prispevajo k zmanjševanju stisk najranljivejših.

Anita Ogulin,
ZPM Ljubljana Moste-Polje

Tomaž Bergoč,
Slovenska fundacija za UNICEF

Milan Jakopovič,
Petka za nasmeh